

ספר מפקדים

«חיש"ם ערבה

מazz ועד היום

מגש"ח ליחס"ם סיני

לייחס"ם הערבה

בהוצאת:

**מפקדת קצין חינוך וגנ"ע ראשי
ענף חינוך והסברה**

עיצוב והפקה:

מדור אמצעי המחברת - ההוצאה לאור

כתיבה ועריכה: **איתני פלאג**

גרפייה: **תא הגרפיה**

יוזץ גרפי ומוציא לאור: **בח"ק יוסי רוזנמן**

הודפס בסיוו"ע - ההוצאה לאור משהב"ט

דברי פתיחה :

ייחש"מ ערבה מגלם משך כל שנות קיומו, כל שימושה בדעתנו על יחידה צבאית ממצועת - מלחמות, אימונים, תוכניות עבודה, שינויים אירוגניים ושינויי מקום. הרבה מודפסי היחש"מ הקדמי ותורת חיל החימוש, יסודם ביחידתו. הניסיון שצבר היחש"מ במשך שנות קיומו, שבשנה זו יملאו לו חצי יובל, נרכש בדרך ארוכה של פעילות. מההכרזה על הקמתו בשנת 1969, מלחמת ההתשה, הקמת האוגדה הסדירה בסיני, מלחמת יום הכיפורים, הפרישה בסיני, והזידוג ל��יעות בשנת 1980.

עם תחילת מלחמת של"ג העברו חלק מосновנותו לרמת הגולן ولלבנון, והוחזרו בסופה למקום הנוכחי - חיוון. כמו כן נקבעו סדרניות מהיחש"מ העורפי הממוקמות כיום בעין. יהב ובאיילת. מיסוד המערכת והפרישה החדשה נמשכו מ- 1982 ועד היום.

במלואות חצי יובל ליחש"מ, ולאור שינויים אירוגניים שהתבצעו ומתרבעים במהלך שנה זו בגירה, מצאו לנכון - קודמי לתפקיד - אל"ם אהרון מועלם, סגנו - רס"ן קובי רפפורט, ואנו כי, ליום הוצאתו לאור של ספר זה, ולאסוף בתוכו חלק מאותן חוותות שהצטברו ביחס"מ ונאספו ע"י המפקדים מאז הקמתו ועד היום - מזכרת לחברים לנשך בעבר ובאהווה.

סא"ל יהודה שלמוני

מפקדו היחש"מ

1 9 9 4

בהכנות הספר עלי להזות למפקד היחש"ם הקודם - אל"ם אהרון מועלם ולסגנו - רס"ן קובי רפפורט, על היוזמה והכנת התשתיית לכתיבת ספר זה. כמו כן, ברצוני להזות לרמ"ח חינוך, רע"נ חינוך והסבירה, מדור מורי"ה במקחר ומדור גרפיקה ולקצינית החינוך אהובה פרנקל שהגישו את הסיווע לכתיבת ספר זה, וכן מדור היחש"ם ששיתפו פעולה בכתיבתו.

ספר מפקדים - יחש"מ ערבה

תוכן עניינים:

1. אל"ם (מיל.) יורם לונדון 69'-70' ע"מ 1
2. אל"ם (mlin.) אברהם נינו 70'-71' ע"מ 7
3. אל"ם (mlin.) נחמן וגנר 71'-73' ע"מ 9
4. אל"ם (mlin.) יצחק רווה 73'-75' ע"מ 13
5. אל"ם (mlin.) מאיר بشן 75'-77' ע"מ 20
6. סא"ל (mlin.) משה כהן 77'-79' ע"מ 23
7. אל"ם (mlin.) זאב קלין 79'-80' ע"מ 25
8. אל"ם (mlin.) ישראל קרן 80'-82' ע"מ 29
9. סא"ל (mlin.) צביקה בר ניר 82'-84' ע"מ 32
10. סא"ל (mlin.) אריה זלינגר 84'-87' ע"מ 34
11. סא"ל (mlin.) יגאל אroz 87'-89' ע"מ 36
12. אל"ם (mlin.) יחזקאל לולצ'י 89'-90' ע"מ 38
13. אל"ם אהרון מועלם 90'-92' ע"מ 40
14. סא"ל יהודה שלמוני 92'-94' ע"מ 42
15. הימנון חיל החימוש ע"מ 45

אל"ם (מיל) יורם לונדון

פרק ראשון

הקמת הגש"ח

אל"ם (מיל) יורם לונדון

רקע

בסיומה של מלחמת ששת הימים הוקמה מפקדota הכוחות המשוריינים בסיני אשר נשאה אחריות להגנת מרכבת סיני למנן : **פורט סעיף** בצפון ולאורך תעלת סואץ בואך **ראס א-סודר** בדרום. ובמזרחה מאזור - **אל-עריש** - **ג'בל-לבני** והאיור הדורומי **ל-ביר-תמדזה**.

במרחב זה ובמיוחד לאורך התעלה ובעומק של כ- 50 ק"מ מזרחית ממנה, הופעלו 2 חטיבות שריון סדירות (חט' 14 וחט' 401), אגד ארטילרי 215, גודוד הנדסה קרבית 601 ופל' סיור אוגדתיות. ייחידות אלה היו את הבסיס הלחום של אוגדה 252 אשר הייתה האוגדה הסדירה הראשונה והיחידה באותה ימים בצה"ל. על אלה נוספה מפקדota חטיבת מרכבת בבלוזה אשר הופקדה על הגנת צפון התעלה ממזרח באמצעות יחי' מילואים שהוחלפו לשרוגין.

פרישת הכוחות העיקרי הייתה כדלהלן :

* יחי' חיר' התפרשו והתמקמו במקומות שלאורך סוללת הגנת התעלה. בחלקן תוגברו במחלקות טנקים.

* חטיבת שריון (חטיבת הקו) התפרשה - כאשר בכל ציר כניסה לתעלה (קנטרה, טסה ומטללה) מוקם גודוד טנקים בסיווג גודוד חת"ם.

* חטיבת שריון (חטיבת עורף) התפרשה ברפדיים וביר-תמדזה לצורכי מנוחה, התארגנות ואימונים. ההחלפה הבצעה כל שלושה חודשים.

* כל יחידות המנהלה: בניין, תובלה, הספקה ואחזקה התפרשו במרחב שסביב לרפדיים.

אחזקה החימושית

למן סיום מלחמת ששת הימים ועד יולי 1969 התבססה אחזקת הצל"ם על שתי פלוגות שהוקמו ברפדיים :

* האחת פלוגת סדנא גייסת 650 - שהייתה שלוחה קדמית לביצוע תיקוני דרג ב' בטנקים ותומ"טים.

* השנייה פלוגת יחש"ם 653 - שאף היא הייתה שלוחה קדמית לביצוע תיקוני דרג ב' ברכב, חול"מים, נשק קל וחילוץ רכב.

תיקונים מסוימים וטיפולים שיגרתיים כגון : טיפול 100 (ג') בטנקים/תומ"טים בעורף בסדנא גייסת 650 (גיוליס) וairo ביקורות תקופתיות לרכב וzychלים בעורף ביחס"ם 653 (בבאר-שבע).

אחזקה טרום הקמת הגש"ח

עם פרוץ מלחמת ההשתה נוצר הכרח להתארגנות ופרישת מערך חימוש בדרגת ב' בכלל מרכבת סיני וזאת על מנת לתת מענה לאחזקה התואם את אופי פעילות ופרישת היחידות. זאת מאחר ולאחר חמישת חודשים קשה ומתישה הסתבר שחלק ניכר מהצל"ם היוצא מכלל שימושים אינו חזק ליעל הלחימה היה והגבוי באחזקת דרג ב' היה מדויל מחד גיסא ומרוחק משמעותית מעורף היחידות הלוחמות מאידך גיסא.

עיקרי השיטה לתיקונים ברמה זו הייתה פינוי צל"ם פגוע או בלתי תקין לפלוגות הסדנא ברפדיים ומשם לסדניות:

سدנא גייסת 650 בגיוליס או יחש"ם 653 בבאר-שבע. שיטת אחזקה זו הייתה קשיחה וחסרת יכולת לתת מענה אחזקיתי מיידי. לא קווים משטר תיקונים שוטף אשר בסופו של דבר הביא לידי כך שחלק מהיחידות לחמו בתכנן צל"ם

יחס"מ ערבה

חסר או בלתי תקין ומשמש. שירות כל רכב וzych"מים פגועים היו פוזרים לאורך הציגים או באיזורי לחימה מבלתי שיטה וכולת ארגון פינוניים לאחרו לצורך תיקון או שיקום.

בתחילת חודש יוני 1969 קומה קבוצת סיור חימושית לקבעת מהלך התארגנות מחודשת לפרישת מערך בדרוג ב' במרחב סיני. בראש קבוצה זו עמד הקשיש'ר של אותם ימים תא"ל חיים דומי והצטרכו אליו אל"מ ברק אליהו, מפקד ס.ג 650 וסא"ל ישראל לשות, מחש"פ דרום. בסיכום הסיור נקבע כי האחיזות לאחזקה בדרוג ב' כולל חילוץ, תוטל על הסדנא הגייסט, זאת באמצעות הקמת גש"ח (גדוד שירות חימוש), שיישא בעול האחיזה בכל מרחב הלחימה ועורפו, כאשר סדנא גייסט משמשת לו כעורף מקצועי, לוגיסטי (חלפים, אפסניה) ומנהלתי, בעיקר בתחום תיגבור ותחולות כת אדם.

והגיש"ח נולד

יום הולדתו של הגש"ח נקבע לתאריך ה- 1 באוגוסט 1969. מסיימת הקמתו הוטלה על סא"ל יורם לנדוון אשר באותה ימים שימש כראש תורת חימוש ועסק בהפקת לключи החימוש במהלך ששת הימים.

ואכן באותו מועד הוכפפו שתי הפלוגות (רכב ב' והרק"ם) בראפ"דים תחת פיקודו. שתי פלוגות אלה, שלמים הושב שמן לפולונה ב' ו- ה' בהתאם, שימשו את הגרעין הבסיסי שביבו הוקם וגובש מבנה הגש"ח. כמי"פים נקבעו סגן בשן מאיר וסרן פרידמן עמי. מפקדת הגש"ח התמקמה במתכני פלוגת הרק"ם ומנתה במהלך החודש הראשון מג"ד, פקידה ומש"קית שלישות.

ומכאן התחלה התגבשותה היחידה. בעוד המג"ד עוסק בארגון מחדש של שתי הפלוגות, בכל הקשור בקבעת נוהלי ושירות פעילות אחיזקה אל מול השלמת והתאמות כח אדם מקצועי, השלמת כל עובדה ואמצעי תיקון, ארגון מחסני החלפים. הוחל בסדנא הגייסט לבניין הכח לשתי הפלוגות נוספות: פלוגת ח' בפיקוד סגן לב יצחק לתיקוני רכב ופלוגת בלוזה בפיקוד סגן בן עזרא ניסים (יסו) לתיקוני רכב ורक"ם. ואכן בתחלת החודש אוגוסט 1969 שוגרו כחלוצים שני גרעיני הפלוגות - האחד בפיקוד רס"ר הרצל להתקומות בבלוזה, והשני בפיקוד רס"ר אלחנן להתקומות בביר-תameda.

מעתה מבנה הגש"ח הוא : 4 פלוגות הפרוסות בעורף הכוחות הלוחמים - פלוגות אלה שמשו כגרעין מוצק ועצם מיקומן קישר את טווח הנגישות לצל"ם פגוע או בלתי תקין. כאן מתחילה השינוי בתפיסה שיטתית האחיזקה. הפלוגות החלו בשיגור צוותים ניידים וכיתות ניידות לביצוע התקיקונים במקומות ההפגעות בלב היחידות ובתוך שטחי הלחימה. בשיטה זו קווצר משך התקיקון וכפועל יוצא, רמת השירות היחידות הולכת וגוברת.

במהלך חודש ספטמבר 1969 ולאחר שהסתבר כי עדין קיימות "פריצות" במתן שירותים אחיזקה מהירים ויעילים, הוחלט על הקמת שתי פלוגות נוספת שמיוקמן בסמיכות לכוחות הלוחמים ועל ציריו הכנישה המובילים לעבר התעללה. פלוגה אחת מוקמה בצומת טסה ואילו השניה במעבר המיתלה. הקמת שתי פלוגות אלה במרכז עורף הלחימה ובצמוד ליחידות אכן הביא למצב שבו כל פגוע או בלתי תקין קיבל מענה אחיזקה כמעט מיידי.

פרישה זו ושיטת תפעול ייחידות הגש"ח מן הפלוגה ועד רמת צוותי התקיקון אכן הביאה לתוצאות מרשימות ולשינויים משמעותיים ברמת השירות היחידות. זו היה בשנים שלא טנקים בלתי כשירים בסיוםו של יום לחימה ואימונים, כדי לעורר "מהומות" וזעקות מקרב מפקדי הנגדדים. אך בהמשך גם על אלה גברנו.

וככל שחלף הזמן, ממשיכים להשתכלל ולהתuil. כבר בחודש אוקטובר 1969 הוחל בשיגור חוליות וצוותי ביקורת יזומה לאחיזת ותיקוני נשק קל, ציוד אופטי, צב"ם וגנרטורים. חוליות אלה נעו בין היחידות הלוחמות ובמערכות ולא תקינו ובבדד שלא לפניו לאחרו.

בקביל הוקם "מרכז טיפולים" לרכב וzych"מים, כمعנה ליחידות מילואים או יחידות מרחביות שהסרו אמצעים וצוותי אחיזקה. מרכזו זה הוקם ברוגני (גזרת בלוזה). יש לזכור שהיימים הם ימי מלחתת התפשטה. אלה ימים קודרים של כל יום הינו רצף ולעתים פסק זמן קצר של לחימה מתמשכת. הלוחמים עייפים והצל"ם הולך ונשחק. משימות הגש"ח הולכות וمتהרכבות. ברובן הן משימות שאנו מציינים לעצמנו כיעדים לשיפור רמת השירות ואיכות מתן השירות.

יחס"ם ערבה

בד בבד עם ביצוע המטלות המוגדרות והנוספות אותן הטלנו על עצמנו, מונצח ומשקיים מאונו הסמג"ד רס"ן נינו אברהם על השלמת ביןוי הסדניות, הוחל בבנייה סככות עבודה, מחסנים, מגורים ומבנים לרוחות הפרט, לצד מכשור הסדניות והבאתן ליכולת ביצוע אחזקה ותיקונים ברמה נאותה. קצין החלפים, סגן הבקר ישע, תרם נפלאות באירוגן מלאי החלפים באופן שהג"ח יוכל לתפקיד באופן יעיל ושוטף בדומה לכל יחש"ם עורפי במרכז הארץ.

ה מבחון ה כפול :

בחודש דצמבר 1969, בעיצומה של מלחמת ההתשה, יוצאת אוגדה 252 לתרגיל אוגדתיי "פטון". הג"ח שהינו בן חצי שנה וזה אכן החלים את שלבי התארגנות והגיבוש הראשונים כיחידה נייחת. שוב נקרא לדגל. מתוקף היותו יחידת החימוש בדרגת ב' של האוגדה, "עללה" הג"ח על חול"מי צמ"ש, מוחסנים ניידים והופך להיות גש"ח נייד. זה הוא מבן כושר ויכולת נוספת ליחידה. אנו מחזקים את עצבות ויחידות האוגדה לאורץ התרגיל, שהיא אגב התרגיל האוגדתי הראשון בצה"ל לאחר מלחמת ששת הימים. (באותה עת תוחזקה גורת הלחימה על ידי חיילי הג"ח שלא יצאו לתרגיל בפיקודו של סר"ן נחמן ווז').

הצלחתנו הייתה משמעותית. הג"ח צוין מפי מפקדי האוגדה על השינוי בmonton שירותיה האחזקה הניידת. די אם נציג של מסדר סיום נפקדו סה"כ 2 טנקים ותומ"ת אחד. אכן עמדו ב מבחון. אנו ייחידה מקצועית ומובשת. مكان ולהבא אנו מצבים רפ' נוסף, על מנת להשלים את עיקרי שיטות האחזקה. הוחל בפיתוח שגרתי של "טיפול יזום" בטנקים/תומ"טים (לימים התפתחו לטיפול 50 / טיפול ב'). כמו כן הוחל בפיתוח ביצוע תקופתיות לרכב וחול"מים (עדין לא היו נגמ"שים).

הג"ח על סדנאותיו הופך להיות לשם דבר במורחב סיני. המהנות מתאפיינים בסדר, נקיון ואירוגן המשמשים דוגמא ליחידות המרחב. זאת חרף תנאי השירות, העבודה, הלחימה ובניין הכת.

במסדר סיום התפקיד אמר המג"ד, סא"ל יורם לנדוון: "עשינו במהלך השנה האחרונהليلות כימים, על מנת לבסס שיטות האחזקה בהתאם לאופי המדבר וצורת הלחימה השוחרקת של היחידות הלוחמות המאוחזקות. אוזנו קרויות וידינו אמינות לתיקון כל התקלות ואפיו הבלתי צפויות, מן הגנרטור שבמעוות עבר במקפת וממור בטנק. הפכנו ליחידה צבאית מגובשת ששינתה פני המדבר. זה גש"ח נិיח לקרב התשה/הגנה וניד בקרוב ההתקפה

"ניסינו להוכיח שניתן לעשות יש מאין - ואכן הצלחנו ! "

"... סיימנו את שלב הביסוס. סגני, מפקדיכם החדש, רס"ן נינו, יהל בשלב המיסוד".

ל마חרת מסדר ההחלפה והכרזה הפסקת אש להתשה.

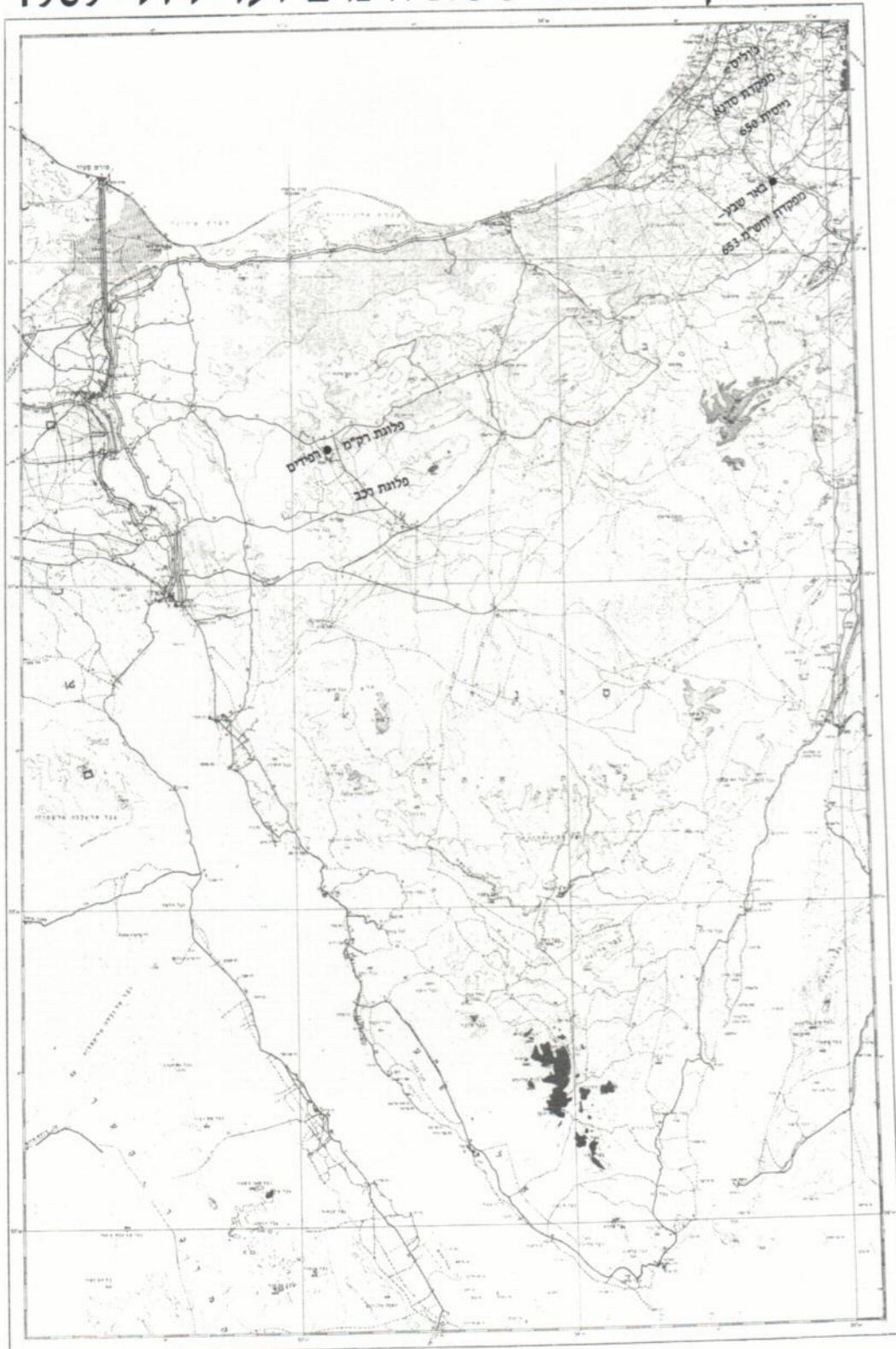

בתהשה קשה

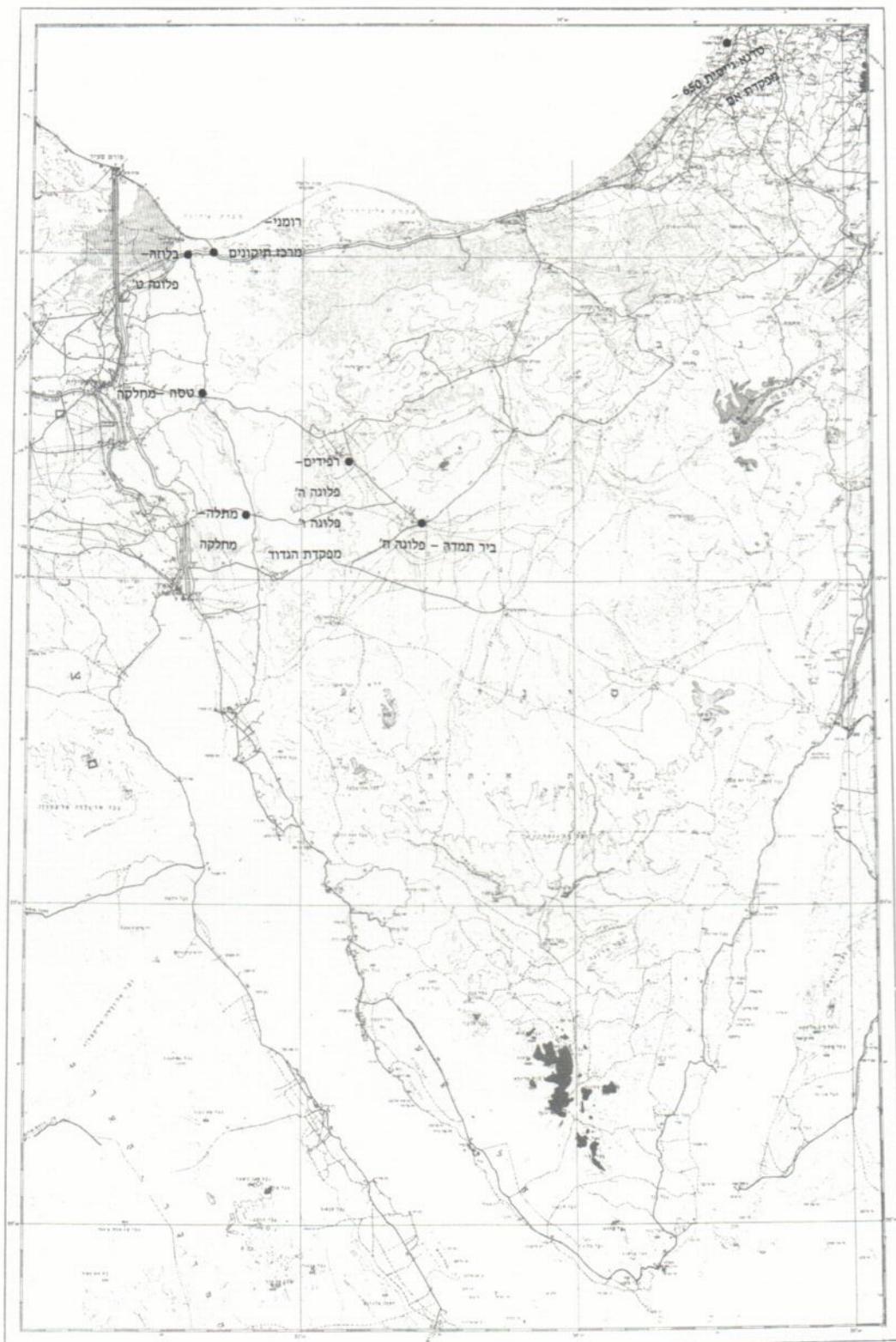
יחש"מ ערבה

**פריסת הכוחות לפני הקמת הגש"ח
מסוף מלחמת ששת הימים ועד ליום 1969**

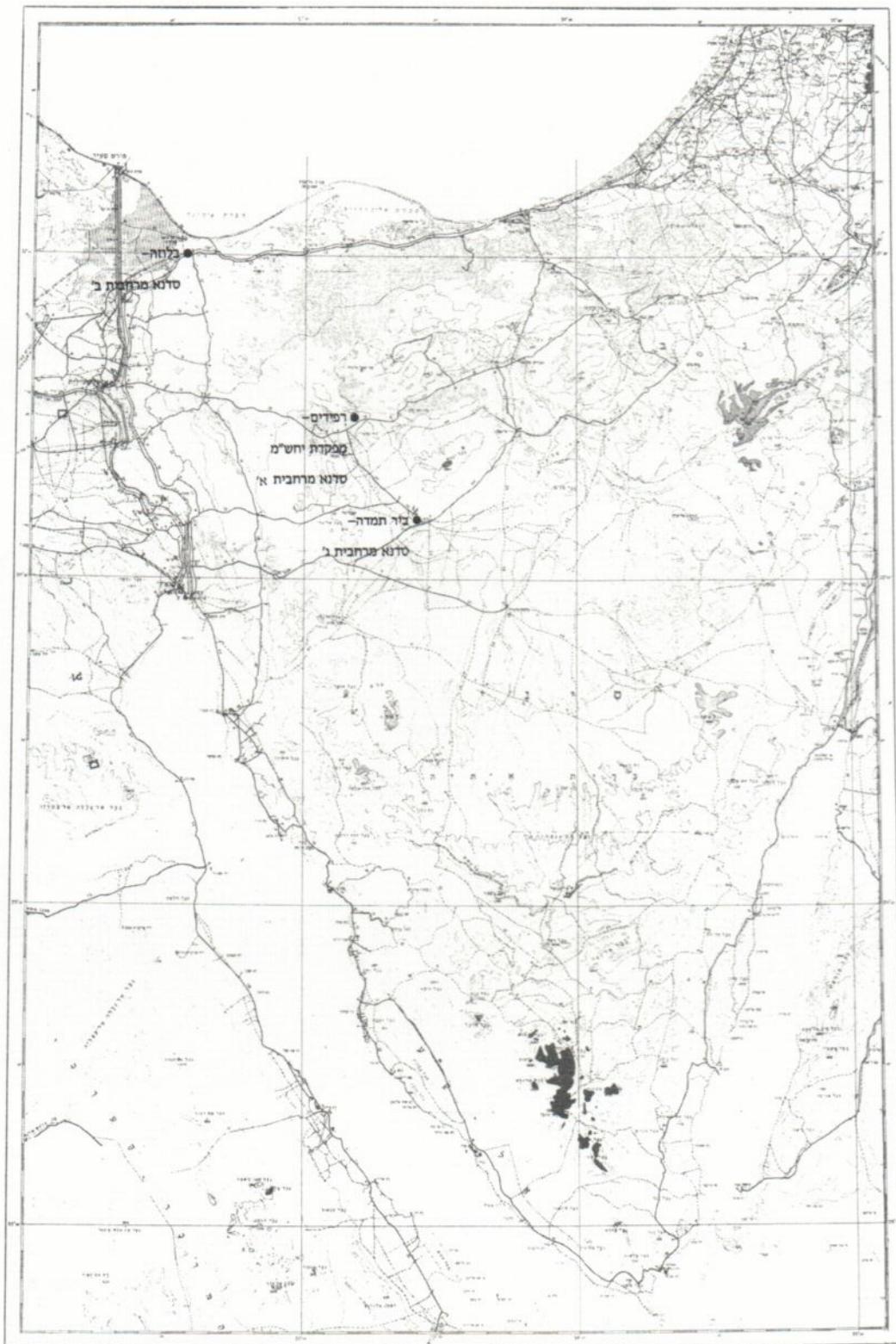

אוגוסט 1969 – הקמת הגש"ח

יחש"מ 674 – מילואים

אל"ם (מיל') אברהם ניני

פרק שני

אל"ם (מיל') אברהם נINI

סא"ל נINI אBRהמ הtmpנה למפקד הגש"ח בסוף שנות 1969. לנושא אחזקה הצל"ם בסיני התודע משך השנתיים שלפניו, מאז מלחמת ששת הימים, עוד בהיותו מ"פ' ג' בסדנא גיסיסת.

בתקופה בת שנתיים, שבין סוף מלחמת ששת הימים ועד הקמת היחש"ם, פלוגות של פלוגה ג' (650) היו פרוסות, לצורך אחזקה הצל"ם, מבלוזה בצפון דרך טסה במרכזה ועד מעברי המתלה בדרום. בנוסף פלוגה בהקף גדול מוקמה ברפז'יטム לצורכי אחזקה הטנקים של אוגדת הקו.

עם הקמת הגש"ח, הtmpנה למפקד סא"ל יורם לנדוון. ערב כניסה לתקיך היו פרוסות הפלוגות בסיני, בהתבסס על הפלוגות של ס.ג. 650 כדלקמן :

1. פלוגה בבלוזה.

2. פלוגה בביר תמדות.

3. פלוגה בטסה.

4. פלוגה במתלה.

5. שלוש פלוגות ברפז'יטם (פלוגת רכב ב', פלוגת רק"ם, פלוגת צמה, צוות חילוץ טנקים).

6. מפקדת הגש"ח ברפז'יטם.

NINI מגדרו את תקופה שירותו כמפקד הגש"ח כ"תקופה של התבוססות וairgoen". לאחר ושנת קיומו הראשונה של הגש"ח, הייתה שנה מטאורפת של אחזקה הצל"ם בעקבות ההתשה, מרבית העבודה והחיכים היו תוך אילתו מתמיד, 24 שעות סביבה השון.

עם מינויו למפקד הגש"ח, שם לו **NINI** למטרה להעלות את רמת תנאי השירות והעבודה בגש"ח. במהלך תקופתו הוקמו שכבות עבודה נוספות יותר, שבילי אספלט, מטבחים ומגורים נוספים יותר.

"יהי צריך ליצור הכל יש מאין. ייחיות הבניין של חיל הנדסה לא עמדו בקצב הנדרש, ונאלצנו לעשות הכל בכוחות עצמנו. הייתה לנו בעיה, לדוגמא, עם חדר האוכל. הוא היה כה קטן, עד כי הינו צריכים לאכול באربع משמרות. הרישת מספר מחיצות יכולה לאפשר מרחב נוסף ולפתח חלק מהבעיה. בעת סיור עם קציני המטה לצורכי חיפוש פתרונות העיטה את הרישת הקירות. תגوبת הקצינים הייתה שזה אסור ואין לעשות דברים כאלה בלבד, אלא זה תפקידה של יחידת הבינוי. שלחת הייל להבאה לי פטיש 5 ק"ג ולנכוח עיניהם הנדרחות של כל הגש"ח התחלתי במו ידי לשבור קיר. מה שඅפין אותו בתקופה ההיא היה האילתו והיוומה. בלבדיהם לא יכולת להיות בגש"ח".

לאחר שנזה הוקם הגש"ח, הורגש צורך למסד את שגרת העבודה ולכטוב פקודות קבוע כנהוג ביחידת מסודרת. "ימים ולילות ישבנו על מנת לכתוב את הפק"לים לגש"ח. נקבעה חלוקת עבודה מדוייקת בין הפלוגות ובין בעלי התפקידים. לאחר שגמרנו את המלאכה הרגשית שהצלחתי למסד את המערך ובמיוחד לא מעט להקטין את הצורך באילטורים". עוזרה רובה התקבלה בתחום הבינוי בעיקר מהמבצעים האזרחיים שעבדו באותה עת בשטח. מפעל האספלט של "סולל בונה" לדוגמא, תרם מידיו יום משאית או חצי משאית אספלט. משטחי עבודה נוצקו ממולט שנתרים על ידי קבלנים שונים וכו'.

יחש"מ נרבה

במקביל ותוך כדי מיסוד המערכת, המשיך הגש"ח לחת אחזקה לכל סוג הצל"ם של האוגדה ויתר היחידות שהיו פורסotas בסיני. כרגע, העבודה הייתה רבה מאשר כה האדם והאמצעים שעמדו לרשותינו, וזה כמובן חייב את החיללים לעבוד בעיתים 18-15 שעות ביממה ללא הפוגה.

בין היחידות הלוחמות בשטח היה ידוע ומוקובל שכאשר הגש"ח בסביבה אין מה לדאוג והעבודה תבוצע וכי מה. "שנה כמו שהיתה לי כמפקד גש"ח, בחים לא הייתה לי, וכנראה שלא תרהה לי. מעולם לא עבדתי כל כך קשה. כל יום הייתה קם בחמש בבוקר, יוצא לסיוור בין הפלוגות, חזר למפקדה לפנות ערבים. רק אז הייתה מתחילה עבודות המטה של הגש"ח והיתה נשכחת עד לשעות הקטנות של הלילה. בדיעבד קשה לי להבין כיצד הצלחתי להתמודד עם שגרה כזו מבלי להתמודט כאשר יום רודף יום ושבוע רודף שבוע. יחד עם זאת לא זכרה לי תקופה אחרת בחיי, כה מלאת סיוף, כה מלאת חזות יצרה. הייתה תחושה שיום יום נוצר משהו חדש, שיום יום מתגשם חלום קטן". בסוף שנת 1970 סיים

סא"ל אברהם נינו תפקידו ובמקומו התמנה סא"ל נחמן וגנר.

הווצאננו יש מאין

אל"ם (מייל.) נחמן ונגר

פרק שלישי

אל"ם (מייל.) נחמן ונגר

סא"ל נחמן ונגר הגיע לאחר שכיהן בסדנא גייסת 650 כמ"פ רק"מ א'. בטרם נתמנה לתפקיד בשנת 1970, מילא את מקומו של המג"ד שיצא לתרגיל אוגדתי במסגרת הקמת האוגדה הקבועה.

למוש"ח הגיע עם תום מלחתת ההתשה, כשהמוש"ח היה מארגן במבנה יותר ניד מאשר ניח ועסק במתן אחזקה בכו המעווזים וההעוזים בתנאים של מלחמה. המערכת פעלה בלחץ האירופים ובתנאים של הפנוות והפצצות, מלחתה של ממש. האילוצים היו לחת פתרונות מיידיים לביעיות השעה. המוש"ח התמקד במיוחד באחזקה שבר "כיבוי שריפות". מכב זה שינה את העקרונות הבסיסיים לפיהם מערכת מאורגנת פועלת בעבודה רגילה ושותפת. המוש"ח נאלץ להיערך לצרכים המיידיים בשטח ולתת פתרונות מתאימים, להתארגן ולפעול כוח ניד עצם כל המשמעות המתבקשת. הדבר שינה תפיסות ועקרונות בסיסיים של אחזקה נייחת מבחינה מנטלית ונפשית, ודפוסי התנהגות של מפקדים וחיילים.

עם כניסה לתפקיד חלה התארגנות מחדש של המוש"ח עבר לאחזה משולבת שעיקרה עבודה יומיות ומתוכנות עם תוכנית עבודה, פיתוח תשתיות, אמצעים, מכשור וכליים, הכשרת בעלי מקצוע, טיפולים בתוכום זה והקניית ערכיים ויסודות לעובדה במסגרת ממוסדת, תכנון וביצוע תהליכי של אחזקה ניידת וביצוע משימות בשטח, באימונים, תרגילים, אחזקת שבר וטיפולים יומיומיים.

ונגר החליט לפעול בשני תחומיים עיקריים. תחום ראשון: במישור האדם, החיליל, בעל מקצוע. כאן הקשי היה בשינוי הרגלים ודפוסי התנהגות, פעולה שגרתית על פי תוכנית עבודה וסדר יום, הקפדה על לוח זמינים, רמה וטיב ביצוע, שימוש וודוד. תחום שני הוא המשיר הפיזי וכל מה שכרוך במקום העבודה, מתקנים, מכשור, הקמת מועדונים, מטבחים וחדרי אוכל, שיפור תנאי המגורים, איכות התנאים לרוחות החיילים, במגמה לחזק את גאות היחידה תוך כדי הגברת מודעות, שייכות והזדהות, עידוד המוטיבציה והעלאת המוראל.

התהליכי היו קשים ומרוכבים, והיה עליהם להאבק עם הקשיים האמתיים של המדבר, תנאי החיים והמרחקים הגיאוגרפיים. המוש"ח פעל בכל רמות הפיקוד, דבר שכרוך היה בשינוי עמדות ותפיסות, השרותם המקצועית והפיקודית של המפקדים, הקצינים, מנהלי העבודה וכל צינור הפיקוד הקיים, בהעדן ניסיון ומוסר של שרשראות פיקוד, למורות שחק מהפיקוד הגיע לתקופה מוגבלת מס'ג (סדנת האם).

בתקופתו טיפח את החיילים ונתן בידם את הכלים והאמצעים הדרושים לבצע את המטלות והמשימות ואכן אפשר לומר שהצלחה להגיע לרמה מקצועית וליקות לעמוד בתוכנית עבודה מסוימת, להגיע לתקופות נדרשות במתן אחזקה לצלי"ם שהיה באחריותם בכל מרחב סיני ובאחריות אחזקה חימושית של המוש"ח.

בד בבד עם השינויים והتمرורות שחלו במוש"ח פעלנו להגברת המודעות של היחידות הלוחמות, האמונה והאמינות במתן שירותים האחזקה וכן התאפשרה הפעלת תוכנית עבודה מסוימת. ציוד הלכימה הוכנס באופן יוזם לדנאות המוש"ח, בוצעו בו ביקורת וטיפולים יומיים תוך עמידה בלוח זמינים, ברמה ובסטנדרטים גבוהים. כל זאת תוך כדי עסקוק גם בשינויים, שיפורים ומיתן פתרונות טכניים כנדרש וمتבקש.

מוש"ח היה מופקד במתן אחזקה בזמן רגיעה ובזמן מלחתה. נדרש מאנשי המוש"ח להיות מוכנים לכל מצב ולכל התפתחות, אי לכך נעשו הכנות, נערכו והתארגנו לעול כגדוד חימוש ניד עם כל המשטמע מכך. הושקעו מאמצים רבים בכל מה שנuong להתקנות לפועלה בעיתות מלחמה, מצודים ועורכים בהתאם. יותר מכך, התירגול באימונים היה לעול כגוף ניד בתוכנות של גודוד, נבנו תקני כלי עבודה, ציוד, מכשור, עזרים, תקני חלקי חילוף ורמות מלאי. אורגנו צמ"שים,

יחס"מ ערבה

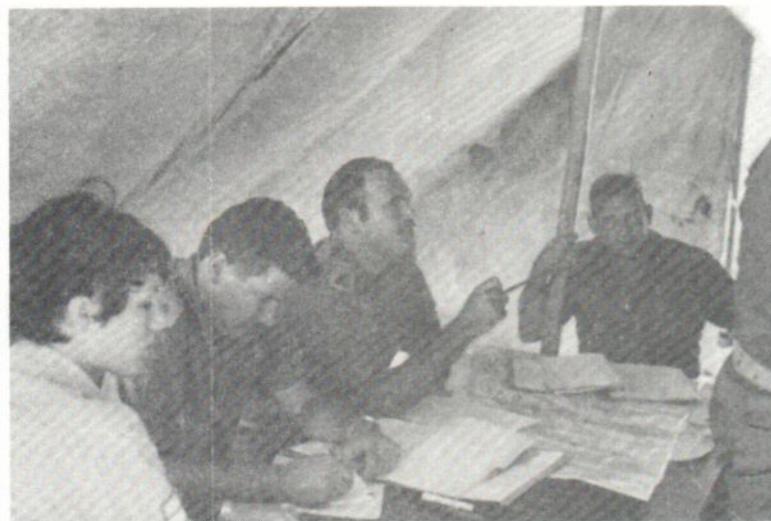
הו התקנו זהלי"מים ורכבים ייעודיים בмагמה לפעול בغمישות ויעילות בעיתות מלחמה. האנשים שובצו לתפקידים ובפרט מלחתת יום הכיפורים היה הגש"ח מצוד, מארגן וערוך לציאה למלחמה. היתרונו היה בכך שהגש"ח לא נדרש להשלמתו מימי"ח בעורף והיה מוכן מידית לצאת לדרך.

אפשר לסכם שהגש"ח הצליח להתמסד בבניית תשתיות של סדראות נייחות עם ציוד וכלי עבודה ובעיקר עם בעלי מקצוע ברמה מקצועית גבוהה ויכולת ביצוע מעולה. טופחו חילאים, קצינים ומפקדים חזורי מודעתות, כושר מקצועני ורמת ביצוע בתנאים של מתן אחזה נידית, מצוידים היטב בכל האמצעים הדרושים.

במושר בתי המלאכה והמתנקנים, הורחבו, פותחו ונבנו, דבר אשר הקנה לגש"ח יכולת לתת מענה ופתרונות לכל הבעיות החימשוות בתחוםים כמו צמ"ה, צב"מ, גנרטורים, נשק ואופטיקה. בדרך זו הורחבו מרחביו הפעולה, העצמות והיכולת המקצועית והאופרטטיבית. צומצמה התלות בעורף, בסדנא הגייסת ובבסיסים לוגיסטיים אחרים, כל זאת לאחר התמסדותו הגש"ח בתחום הפיזי וברמה מקצועית, אישית, ניהולית ופיקודית. הדבר החשוב ביותר והdominant, היה ונשאר האדם, והוא טופח וקידם.

גיבושים החברתיים של המפקדים והחילילים בגש"ח היווה מטרה עיקרית. הגש"ח שהוקם ב- 1969 טרם הספיק להתגבש כחברתי, ועל כן **סא"ל נחמן וגנור** פעל לייצור מערכת אנושית הפעלת ומתקנת ברוח טוביה ובאוירה נעימה, שם דגש על פעילות חברתיות ותרבותית. על ידי כך יצר מוטיבציה והעלה את המoral. המאמצים הניבו פרי והביאו לנאות יחידה ויכולת ביצוע גבוהה.

מספר ואנרו : "התמסדות והתארגנות הגש"ח בכל התחומיים והמשוררים היו בסיס איתן למatan אחזה בעת רגיעה ובעת חירום, כאשר הגש"ח הפק ניד, כך הגשמו והצליחו לבצע את כל התוכניות המוטלות".
בעת סיום תפקידו העברי **סא"ל נחמן וגנור** ייחידה בעלת יכולת מקצועית גבוהה מצויה באמצעותם, יחידה המסוגלת לעמוד בכל המשימות והאתגרים בזמן רגיעה, מוכנה, מתוגלת, מאורגנת וערוכה לזמן מלחמה. הדבר הוכח הלאה למעשה מהעורף. בפרוץ מלחמת יום הכיפורים כשהגש"ח היה מוכן לפעולה כגדוד ניד לכל דבר בלי להזדקק לתגבורות ולאמצעים נוספים.

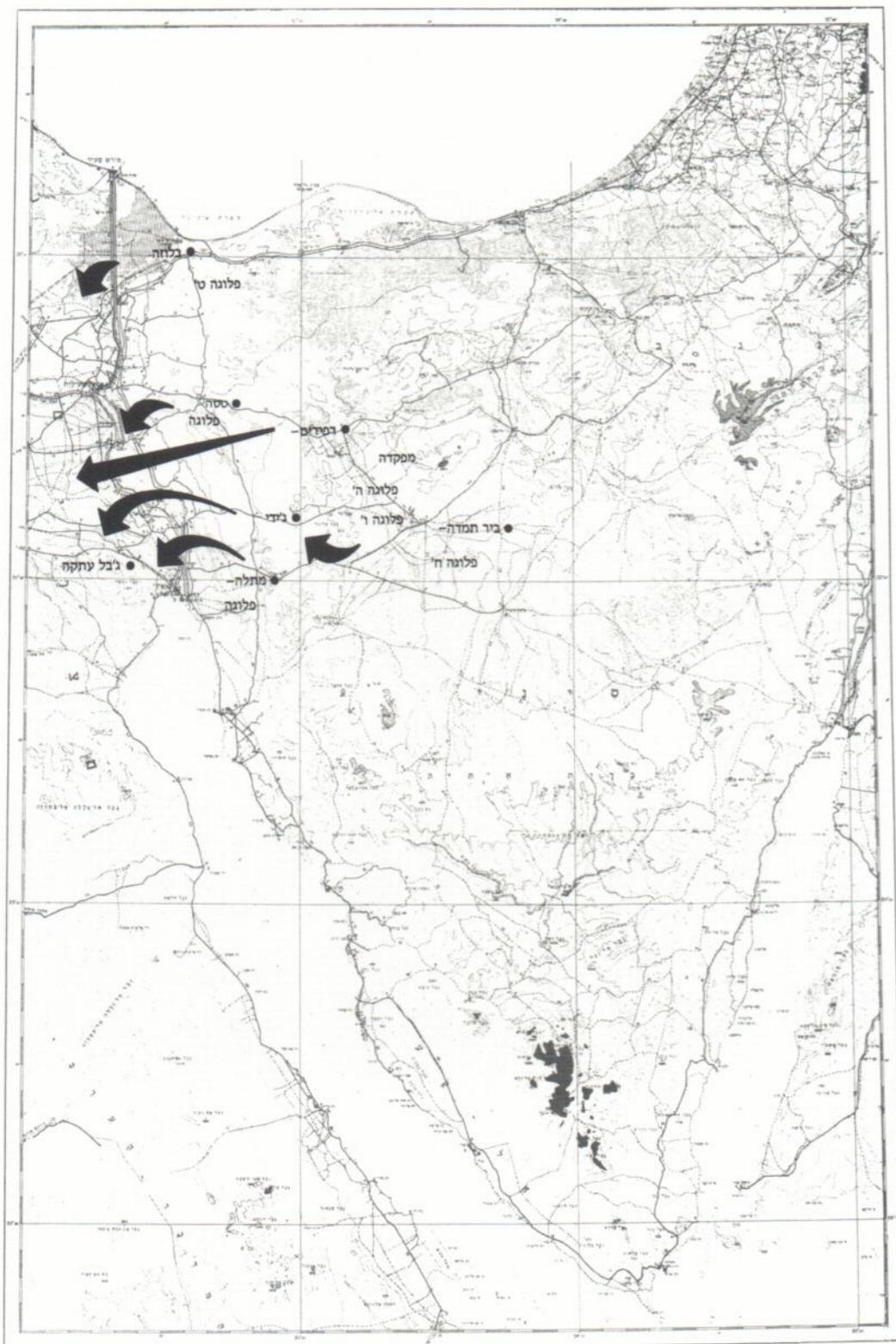
התרגיל הגדול

המסגריה

הגש"ח במלחמת יום הכיפורים

אל"ם (maiL) יצחק רווה

פרק רביעי

בוקר يوم כיפור

אל"ם (maiL) יצחק רווה

בוקר יום השבת, يوم הכיפורים ה-6 באוקטובר החל קריגל. חלק מהחיילי הגש"ח הלכו לבית-הכנסת, חלק נשארו בחדרים וחילק הסטובבו בחוסר מעש. כבר שבוע שהביסיס נמצא בכווננות, והמפקד החדש, סא"ל יצחק רווה,لوحץ לסיים את תיקונים של כלי-הרכב בסדניות, לפתח את ערכות-החרום, לתגבר את הפלוגות הקדמיות ואף לא אפשר יציאות הביתה לחג. אוירית החג, לעומת זאת, לא אפשרה להאמין, שלמלחמה עומדת לפרוץ באותו היום.

סא"ל יצחק רווה התמנה למפקד גש"ח רפידיים בסוף אוגוסט 1973. בטרם החלים את בחינת הסיום בטכניון, קיבל לידיו יצחק את הפיקוד על הגש"ח אשר עתיד למלא תפקיד חשוב במהלך המלחמה.

ימים ספורים לפני פרוץ המלחמה, נערך ברפידיים טקס החלפת מפקדי האוגדות. מפקד אוגדת סיני, אלוף אלברט מנדר ז"ל, סיים את תפקידו, ובמקומו התמנה אלוף קלמן מגן. טקס החלפת המפקדים נערך במפקדת הגש"ח ברפידיים. **סא"ל יצחק רווה** העניק לאבלרט מזכרת מהגש"ח, וכשניגש אליו, אמר לו אלברט:

"תשמע בחור חדש, אני עוד לא עוזב כל כך מהר, דברים לא מסתדרים כמו שחוشبם, אנחנו נהיה עוד הרבה זמן ייחד".

אלוף אלברט מנדר נהרג ביום השלישי של המלחמה מפגיעת פג' מרגמה שנגמ"ש שבו נסע. רק אז תפס את הפיקוד על האוגדה אלוף קלמן מגן.

ערב המלחמהmana גש"ח 784 חמיש מאות שלושים ושמונה חיל. לפי התכנון אמרור היה הגש"ח הסדייר בזמן חרום להתלוות ליחידות הlohחות בסיני, ובעיקר לאוגדת סיני. כוחות מילואים היו אמורים לתפוס את מקומו של הגש"ח הסדייר ברפידיים ולשמש כבסיס עזרפי לגש"ח הנידי.

בבוקר יום-הכיפורים היה פורס הגש"ח הסדייר על-פי הפרוט הבא:

- א. פלוגה ה' ברפידיים – 119 חיילים,
- ב. פלוגה ו' ברפידיים – 89 חיילים,
- ג. פלוגה ח' בביר תמדה – 64 חיילים,
- ד. פלוגה ט' בבלוזה – 90 חיילים,
- ה. פלוגת טסה – 38 חיילים,
- ו. פלוגת מתלה – 20 חיילים,
- ז. מפקדת הגש"ח – ברפידיים.

ביום שני, ה-5 באוקטובר, עם העלאת רמת הכוונות, הוחשו הכנות לניזוד הגש"ח. לבלוזה נשלחו 3 כיתות מג"ח ו-2 כיתות רכב קל. לטסה נשלחו 2 כיתות מג"ח וכיתת רכב קל. למתקלה נשלחו 3 כיתות מג"ח ו-2 כיתות רכב קל.

בשעה 14:00, ה-6 לאוקטובר, הופצץ שדה התעופה מעל רפידיים.

מהר מאד התברר, שדמתה הבוקר לא הייתה אלא השקט שלפני הסערה.

יחס"מ נרבה

חלק א:

אחזקה כוללת של מרחב סיני וקליטת אנשי מילואים, בין התאריכים – יום השבת ה-6 ל-8 באוקטובר 1973. בקרבת ערב החלו זורמים כוחות למרחב. כל-רכב רבים נתקעו על הרים ולצורך תיקונים הוצאו כוחות מהגש"ח. נעשה מאיץ לתגבר את כוחות המג"ח, ולשם כך ניתן אישור מהאגודה ל"שוק" מספר זהל"מים שהיו בסדנא בביר-תמרה.

בבוקר יום השבת יצאו שלושה חיילים: שלמה בן ابو, נתן קלין ויעקב דרויש מוצבי התעללה כדי לתקן גנרטור שהתקלקל במעוז הכפר. החילאים תקנו את הגנרטור שהתקלקל במחירות והתכוונו לחזור למתחלה. בטרם הספיקו להתארגן ולצאת בחזרה, פקד עליהם סמל המוצב להיכנס במחירות למקלט. מיד לאחר מכן הפגז מעוז הכפר. ההפגזה המסיבית נמשכה שלוש שעות. חיילי המוצב הבינו כי הם מכוחרים, אך המשיכו להילחם. המוצב החזיק מעמד עד יום שישי בצהרים. לאחר מכן, כבשו המצריים את המוצב ושבו את הייליו, בתוכם שלושת חיילי החימוש מסדנת המתחלה. בשלב ראשון לא ידעו מפקדי הגש"ח, מה עלה בגורלם של שלושת החילאים שנשלחו למתחלה. עם סיום המלחמה התברר שנישבו.

לקראת צהרי יום א', החלו להגיע תגבורות: בעלי מקצוע סדרים ואנשי מילואים, שצדדו חיליקת באגד הימ"ים. בשלב זה היה כבר ידוע, כי אוגדת סיני תפעל בגזרה הדורומית. לפיכך, רוב הכוחות, שהיה ניתן לניד נשלחו למתחלה. ביום שני, בשל לחץ האויב, ניתנה הוראה לפלוגת המתלה לסתגת מזרחה. בקרבת ערב, עם שוך ההתקפה המצרית, חזרה פלוגת המתלה לסדנה. פלוגת הגש"ח בצוות טסה הסתפחה לגש"ח של אוגדת שرون, ונעה בעקבות חטיבת שריון. פלוגה ה', פלוגה ו' ופלוגה ח' הגיעו מתקון כל-הרכב והרק"ם שעברו באיזורם, ובחלוצים.

מתאר סא"ל יצחק רווה מפקד גש"ח 784:

"היום הראשון של המלחמה, يوم כיפור, ויום א' של מלחמת, היו הימים הקשים של המלחמה. קשה היה לשמוע את המפקדים זעוקים אלינו: אין לנו אף טנק! הם פורצים! הם נכנסים! הם כבר בפנים! הבחורים המצויים של הגש"ח שכ אחד שווה את משקלו בזוהב, נתנו לצה"ל טנקים. הם עבדו ברציפות ולא לאות תחת הפגונות ונתנו טנקים למלחמה. אחר-כך, התחלו להגיע יחידות המילואים ונכנסו למערכה קשה. לגזרה הגיעה טנקים שלבחורים שלנו לא היה נסיוון בטיפול בהם. הבחורים שלנו היו זקנים ככל יכולת האלטורה שלהם ולהמון מסירות ורצון כדי להחזיר את הטנקים הפוגעים למערכה".

מצב זה של אחזקה כוללת במרחב סיני, עם שלוש פלוגות קדמיות בשלוש גזרות הלחימה ומפקדה מתאמת ברפидים, נמשך עד יום ג' בבוקר.

דאגה, מחשבה, מבוכה.

חלק ב'

הפעולות בגזרה הדרומית בין התאריכים: 19/10/73 – 8/10/73:

ביום שני פעל הגש"ח בעיר בסדנת המטללה. לאחר שהתברר שאוגדת סיני בemma בגזרה הדרומית וכוחות חמושים נוספים כבר החלו להגעה למרחב, הועברה מפקחת הגש"ח למטללה.

ברפדים נשאר הסמג"ד אברהム שכתף על-מנת לפקע על הפלוגה, ששמשה כפלוגה עורפית לגש"ח, אשר הועבר למיטלה. חיילי מפקחת רפדים דאגו לארגון, בכל יום, שיירות של ציוד ומזון לכוחות בתעללה. בנוסף, דאגו החיילים ברפדים לתקן את כלי-הרכב הפוגעים שהגיעו.

במיטלה מינה סא"ל יצחק רווה מפקד הגש"ח לסמג"ד את יעקב מצליה, מ"פ הרק"ם. במיטלה ובג'די התרכו מספר רב של טנקים פוגעים. שיטת העבודה הייתה לגרור את הטנקים הפוגעים לריכוז העבודה, לתקןם במהירות האפשרית, לעשות בחינה כוללת של כשירות הטנק ולהחזירו מיד לפעילות. חיילי החימוש עבדו ללא ליאוט, לעיטים 24 שעות ברציפות.

ביום שני, 7/10/73, הגיעו לגזרת הדרום (מפיקוד המרכז) חטיבת שריוון עם טנקים "שוט" קל. החטיבה הגיעה ללא מערכ חימוש מסודר ולצורך החזקה בדרוג ב', קיבל הגש"ח תחת פיקודו פלוגה לתיקוני טנקים "שוט". הספקת חילוי החולף נעשתה על-פי דרישת טלפון לדרפדים.

בנושא החלפים מספר יצחק רווה:

"במהלך המלחמה היה לנו מקור בלתי-אכזב לחילוי חילוף: כל הרק"ם שנפגע במהלך המלחמה, ולא ניתן היה להחזירו לכשירות, נלקחו ממנו חלקים תקינים ששימשו כחלקי חילוף. מצ"ח וכל הגורמים שהיו צריכים לספק לנו חלקי חילוף, גם הם נתנו לנו שירותים טובים מאוד".

ביום שלישי הגיעו על ציר הג'די חטיבת שריוון עם טנקים שרמן וזהל"מים, ללא מערכ חימוש מושלם. לצורך החזקת החטיבה נשלחו מהגש"ח כל מכונאי השרמן, ובנוסף – התקבלה תגבורת של כיתה וחצי מהגש"ח של אוגדת שריוון.

בסוף השבוע השני, התפרשו הפלוגות הקדמיות כדלהלן:

א. פלוגה מותוגרת: שבע כיתות מכונאי מג"ח, שתי כיתות מכונאי שוט, שתי כיתות מכונאי שרמן, כיתת מכונאי נגמ"שים, שתי כיתות ארטילריה ומכונאי רכב ב'. מפקחת הפלוגה התמקמה במיטלה ועיקר עבורה נעשתה שם.

ב. פלוגה א' מותוגרת בשש כיתות מכונאי שוט, שתי כיתות מג"ח, מכונאי רכב ב'. מפקחת הפלוגה התמקמה מזרחית לצומת הג'די.

ג. פלוגה ב' מותוגרת שתי כיתות מכונאי שרמן, שפעלו מערבית לציר כביש הרוחב לאורך הג'די. לחץ העבודה היה רב. מוצעו התקינונים ברכב ב' אשר בוצעו בריכוז העבודה הגיע ל-40 עד 50 טנקים ביוםמה. זאת, פרט לתיקוני דרג ב' אשר בוצעו בחינוי הטנקים או על טנקיםבודדים בשיטה.

מספר סא"ל יצחק רווה:

"החברה עבדו מהבוקר עד הערב. בכל מקום שבו טנקים פוגעים, החיילים היו מוציאים את החללים, מחלצים את הפוגעים ומתקנים את הטנקים. מה שלא היה ניתן לתקן, פורק ונשלח בחזרה. זה היה תהליך שנמשך 24 שעות ביממה, يوم אחר יום, כל הזמן. אנשים היו נרדמים בעמידה ומשיכים לעבוד. מצד אחד היו נכנסים כלים פוגעים ומצד שני יוצאים כלים שימושיים. בחלק מהמקרים تكونו הכלים תחת הפגוז ארטילריות קשות".

חלק ג'

הצליחה ופעולות בגדה המערבית בתאריכים – 24/10/73 – 19/10/73 :

לקראת ה-18/10 התפצל אוגדת סיני: מחציתה אורגנה ככוח מיוחד, בפיקוד מפקד האוגדה, לצליחת תעלת סואץ. חצייה الآخر פעל בגזרה הדורמית להמשך הבלימה. בשל הפיצול ביחידות הלוחמות, התפצל גם הגש"ח. פלוגה א' נעה בעקבות חטיבת שריון וצלחה את התעלה ב- 19/10.

כיתות התגבור צלחו את התעלה, באותו יום, ונעו בעקבות חטיבת שריון אחרת. חפ"ק מפקדת הגדור עם מחזית מפלוגה י' צלחו ב- 22/10, לאחר ש"ניקו" את ציריו האוגדה מرك"ם מוקולק. באותו זמן החל להסתמן מחסום בחילופים.

יעקב חזדרה, מפקד פלוגה בלוזה, מס'ר:

"טנקים פגועים שימשו, כחלקי חילוף לאחרים. שני טנקים עשוינו אחד".
מוסיף על דבריו דני זאבי, מ"פ המתלה:

"החברה הלבשו טנק אחד על השני. כלים מצריים רבים שנוטרו בשטח במהלך הקרבות שימשו לצליחת התעלה. צוותים מהפלוגה יצאו לאסוף אותם מהשתה. לא קל היה לנوع עם כלים מצריים בשטח ישראל".

בהפצצות הציריים ואוצר הצליחה, בין התאריכים ה-19 ל-20 באוקטובר 1973, נהרג אחד מנהגי הזחל"ם של כיתות התגבור ונפצעו מספר חיילים.

מספר סא"ל יצחק רווה:

"עובדת חיליל החימוש נעשתה בתנאי קרב, תחת הפגונות כבדות של ארטילריה וטנקים, תוך כדי צלילות של מטוסי ההפצחה והסתערויות של חיל-הרגלים המצרי, שהיה חמוש בטילים נגד טנקים. בלילות (וחילק לא קטן של המשימה התקבע בלילות) לא ניתן היה לעשות את התיקונים, אז עשו אותם לאור פנסים ואבוקות. השתדלו להאריך מעט ככל האפשר, אבל גם המעתזה הזה חשף את הבחורים וגילה אותם. לתקן אותם – כאשר סבירך מתנפצים פגיזים וחרסיניסים עפים לכל עבר, ולא לחודל מן המלאכה מפני שבקו החזיות הלוחמים אינם יכולים לבלום את האויב – זו גבורה שקטה של אנשי חימוש אפרורים ואלמוניים".

הכול מוכחה לנوع ולהלחים! אספקת החלפים התקבלה ממהג'ירה הדרומית או ישירות מרפדים (פלוגה ב') בהתאם לדרישת בקשר".

בצומת צח רוכזו מספר טנקים לתיקון ומפקדת הגש"ח אף היא הועברה לשם. מצומת צח נשלחו פלוגות לחילוץ טנקים ולתיקון רכב ב' של אוגדות שונות.

מצב זה של עבודה בצומת צח – פלוגה י' וחפ"ק הגדור, נמשך עד ה-23/10. לאחר מכן הועברו פלוגה י' ומפקדת הגדור לצומת עקל, שם מוקמה מפקדת הגדור, ורס"ן מרדכי אילדר מונה לסמ"ד קדמי.

מספר סא"ל יצחק רווה:

"בצומת צח היו יומיים. נוצרה שותפות אמת בין אנשי החימוש לבין הלוחמים הצעירים. אלה, בני 18 ו-19, הם הגיבורים האמיתיים של המלחמה. צריך ללמידה באופן יסודי את הגבורה הזאת. אין שום מדינה בעולם שיכולה להתגאות בכאה לבנים!".

חלק ד

התארגנות בגדרה המערבית החל מה-73/10/24:

ב-73/10/24 הוכרזה הפסקת אש. כוחות ישראל נשאו עדיין בכוונות מחשש לתחדשות הקרבות. הגש"ח תיקן והחזיר לכשירות את כל כלי-הרכב במרחב שנפגעו.

מספר יצחק רווה:

"עם הפסקת האש רוח לנו במקצת. עבדנו משבע בבוקר עד חצות בלילה. המון משימות הוטלו علينا: לתקן את הטנקים שנפגעו תיקון יסודי, לקלוט טנקים חדשים, ללמוד את הטיפול בהם, לתקן טנקים שנשחקו ולהזור אל מיגל הטיפולים הקבוע שהיתה מוקובל עד המלחמה. המון עבודה ואין אנשים."

ב-73/10/25 מוקמה פלוגה י' בציר עקל. כדי לתת שירותים לשתי חטיבות ח'יר' נספנות שהגיעו לזרה, תוגברו הפלוגות הקדמיות. באותו זמן פעלה באיזור חטיבת שריון עם טנק שורמן. לצורך אחזקתה הוקמה מסגרת נוספת, שהורכבה מ-3 פלוגות שרמן פלוגה ב'.

עם הפוגה הודאגה מפקדת אוגדת סיני ממצב כוחותינו בג'בל עתקה. מוצב בג'בל עתקה ניתן היה להגעה ברגל בלבד. לשם העברת מזון ותחמושת השתמשו בפרדות אך לא התאפשר להוריד פצועים מהמושב. הוחלט להתקן רכב וームישהה הוטלה על הגש"ח. להקמת הרכבל ניתנו לגש"ח יומיים בלבד.

מספר יצחק רווה, מפקד הגש"ח:

"אף אחד מאיינו לא העז לעצום עיון 48 שעות. ביום חמישי, תוך יומיים, כמו שלמן, מפקד האוגדה, רצה-הרכבל פעל".

-וain זה המקורה היחידי, ביצוע פקודות בכל מחיר ובמהירות האפשרית אפיינו את הגש"ח מאז הקמתו. עם הפסקת האש, הייתה שיטת העבודה: עם גמר הלחימה הוחלפו שמנים בכל כלי הרק"ם וכן הוחלפו המסתנים. בשלב הבא נעשה טיפול ב'כללי הרק"ם' בזרה. תקלות ברק"ם שנתגלו ע"י היחידה תוקנו ע"י חוליות שייצאו מההגש"ח. כל רכב ב' חייב לעבור את תחנת הסיכה, לקבל טיפול מונע והחלפת שמנים.

הפריצה!

חלק ה'

הפקת לקחים:

קלמן מגן, מפקד אוגדת סיני, אמר לאנשי החימוש עם שוק הקרבנות: "אתם חברים, נתתם לי, במקומות אוגדה אחת – שתים וחצי אוגדות של טנקים. בצדיכם לא הינו מנצחים במלחמה הזאת".

ואכן, לא ניתן לתאר במילים את עומס העבודה שהוטלה על כתפי הבוחרים הצעירים של הגש"ח במהלך המלחמה. הסטטיסטיקה מלמדת שכלי-רכב או טנק שהיו בידי צה"ל, תוקנו פעמיים בידי אנשי החימוש. אנשי החימוש ביצעו את התקונים ללא לאות, ובמאמץ נפשי ופיזי אדיר, בכל טנק, ג'יפ, תומ"ת ונגמ"ש שנפגעו.

לאחר המלחמה שינה גש"ח 78 את שמו ליחש"ם (יחידת שירותי חימוש), ואין זה הבד סמנטי בלבד. כזכור, לאחר מלחמת ששת הימים החל שינויו במבנה היחידות של צה"ל. מאוגדה משימורית, הפעלתה בפרק זמן מסוים לצורך ביצוע משימה, עבר צה"ל לבנייה של אוגדות קבועות. גש"ח 784 הוקם לשם מתן שירותי חימוש לאוגדת סיני, שהיתה האוגדה הסדירה הראשונה בצה"ל. אך למעשה נתן גש"ח 784 שירותי חימוש לכל הנמצאים למרחב סיני.

כידוע, פעלו למרחב סיני גם יחידות נ"מ, מצל"ח, מודיעין, ח"א, וכו'. גם יחידות אלו קבלו שירותי חימוש מגש"ח 784. בשל כך, החלטה מפקחת פיקוד דרום להעביר את הפיקוד על גש"ח 784, שהפק זה מכבר ל"נכ"ס" של כל החילות ולא רק של אוגדת סיני.

עם תום המלחמה הושקעה עבודה רבה בהחזרת כלCLI-הרכב לשירות מלאה ולביצוע תיקונים תקופתיים. ביולי 1975, כמעט שנתיים לאחר שנסתימה המלחמה, עזב סא"ל יצחק רווה את תפקידו כמפקד היחש"ם, ובמקומו התמנה סא"ל מאיר בשן.

פריסת היחש"מ לאחר מלחמת יום הכיפורים

